

החוג ללימודים רב תחומיים

תשע"ה

מבוא לסוציולוגיה

גב' אורית הירש

יום ושעת קבלה : בתיאום מראש, במייל

חדר : 711 בניין מרכזי

דואר אלקטרוני : orithirsch@gmail.com

מטרת הקורס : הקניית נקודת המבט הסוציולוגית לניתוח ולהבנת מגמות חברתיות ויחסי אדם-חברה. הקורס יעניק שליטה במושגי יסוד ובתיאוריות מרכזיות אשר עומדים בבסיס החשיבה הסוציולוגית, תוך כדי תירגולם בתחומי מחקר חברתיים מגוונים : ריבוד חברתי ואי-שוויון, סטייה, משפחה ומגדר, דת, ועוד. כמו כן, הסטודנטים יתרגלו קריאה ביקורתית וכתובה של טקסטים אקדמיים.

תאור הקורס : בתחילת הקורס נכיר את הפרספקטיבה הסוציולוגית ומושגים סוציולוגיים מרכזיים. משם נפנה ללמידת שלוש פרדיגמות עיקריות בסוציולוגיה : הפונקציונליזם, גישת הקונפליקט והאינטראקציה הסימבולית. מצוידים בגישות השונות, נבחן נושאים ותחומי מחקר בסוציולוגיה : חיברות ומהלך החיים ; משפחה, מגדר ומיניות ; סטייה ; קבוצות וריבוד חברתי ; אתניות, גזע ורב תרבותיות ; דת וחילון ; ארגונים, התאגדויות ורשתות ; גלובליזציה ואי שוויון גלובלי. הדיון בנושאים השונים ילווה בשלל דוגמאות מהחברה הישראלית ומחברות נוספות בעולם, למשל החברה היוונית כיום.

דרישות הקורס :

נוכחות : היעדרות של למעלה מ-3 שיעורים במהלך הסמסטר, ללא אישורים מוצדקים, **לא תאפשר את סיום הקורס**. במידה שהוצגו אישורים מוצדקים עבור חיסור רביעי וחמישי, יוכל הסטודנט לגשת לבחינה הסופית או להגיש את מטלות הקורס **רק באישור המרצה**.

קריאה : קריאה שוטפת של חומר הקריאה המפורט **לפני** השיעור אליו מתייחס החומר. שימו לב, ייתכנו שינויים ברשימה הביבליוגרפית במהלך הסמסטר.

מטלות :

1. במהלך הסמסטר יוגשו שלוש מטלות, הנוגעות לקריאת מאמרי הקורס והבנתם. המטלות יוגשו במייל או כעבודה מודפסת, בתאריך היעד שיוגדר מראש. ישנה **חובת הגשה בזמן**, לגבי שלושת המטלות. באם הוגשה העבודה במייל, יש לוודא שהמרצה אכן קיבלה את המטלה שהוגשה. משקל כל מטלה : 5% מהציון הסופי (ציון ארבעת המטלות : 15% מהציון הסופי).

2. במהלך הסמסטר תינתן גם מטלת רשות אשר תזכה את הסטודנטים, שיבצעו אותה בהצלחה, ב-3 נקודות נוספות למוצע הסופי.

בחינה : הבחינה תתבסס על הרשימה הביבליוגרפית (קריאת החובה) והרצאות הקורס. הבחינה תשלב בין שאלות רב ברירתיות ('שאלות אמריקאיות'), לבין שאלות פתוחות. משקל הבחינה : 85% מהציון הסופי. סיום הקורס מותנה בקבלת ציון 51 ומעלה בבחינה הסופית.

מהלך הקורס:

1. עקרונות החשיבה הסוציולוגית (31.10)

קריאת חובה:

ברגר, פיטר. 1970. *הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה*. תל אביב: עם עובד, ע"מ 9-32.

קריאת רשות:

משוניס, ג'ון ג'. 1998. *סוציולוגיה*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 26-2, ע"מ 50-28.

2. הדמיון הסוציולוגי (7.11)

*קבלת מטלת קריאה 1 על מאמרו של ארוינג גופמן (הגשה בתאריך ה-21.11).

קריאת רשות:

משוניס, ג'ון ג'. 1998. *סוציולוגיה*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 72-58, ע"מ 168-146.

3. מושגים מרכזיים (14.11)

קריאת רשות:

משוניס, ג'ון ג'. 1998. *סוציולוגיה*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 107-100, ע"מ 114-112.

4. גישות מרכזיות בסוציולוגיה א': גישת האינטראקציה הסימבולית (21.11)

*הגשת מטלת הקריאה 1

קריאת חובה:

גופמן, ארוינג. 1989. *הצגת האני בחיי היומיום*. תל אביב: רשפים, ע"מ 24-13.

קריאת רשות:

משוניס, ג'ון ג'. 1998. *סוציולוגיה*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 71-58, ע"מ 167-146.

5. גישות מרכזיות בסוציולוגיה ב': גישת הקונפליקט החברתי (28.11)

*קבלת מטלת דו"ח קריאה 2 על מאמרו של שחר רינה וטל צור (הגשה עד התאריך 12.12).

קריאת חובה:

מארכס, קרל ואנגלס, פרידריך. 1999. "המניפסט הקומוניסטי", בתוך: רוט-הלר, דניאלה וניסן נוח (עורכים). היחיד והסדר החברתי. תל אביב: עם עובד, עמ' 295-296.

6. גישות מרכזיות בסוציולוגיה ג': גישת הפונקציונליזם (5.12)

קריאת רשות:

דורקהיים, אמיל. 2002. "התאבדות כתופעה חברתית" בתוך: התאבדות. תל אביב: נמרוד, עמ'. 165-180.

7. חיברות, משפחה ומהלך החיים (12.12)

*הגשת דו"ח קריאה 2

*קבלת מטלת רשות (הגשה עד התאריך 26.12)

קריאת חובה:

שחר, רינה וטל צור. 2013. "כשהיפהפיה הנרדמת הפכה לגיבורת-על כל יכולה: מבט על השינויים שהתרחשו במשך שלושים שנה בדמויות נשים בסדרות מצוירות לילדים". החינוך וסביבו: שנתון סמינר הקיבוצים, 35: 171-191.

קריאת רשות:

משוניס, גיון ג'. 1998. סוציולוגיה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 107-112.

8. מגדר ומיניות (19.12)

קריאת חובה:

זרעאלי, דפנה. 2006. "המיגדור בעולם העבודה". בתוך זרעאלי, דפנה, פרידמן, אריאלה, דהאן-כלב, הנרייט, הרצוג, חנה, חסן, מנאר, נוח, חנה וסילביה ופוגל-ביז'ואי (עורכות), מין, מגדר, פוליטיקה. תל-אביב: עם עובד, ע"מ 167-216.

קריאת רשות:

משוניס, גיון ג'. 1998. סוציולוגיה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 120-140.

9. סטייה (26.12)

*הגשת מטלת הרשות

*קבלת מטלת קריאה 3 על מאמרה של כוזם (הגשה עד התאריך 9.1).

קריאת חובה:

בקר, הווארד, סי. 1999. "חניכותו של מעשן המריחואנה". בתוך: רוט-הלר, דניאלה וניסן נוח (עורכים), היחיד והסדר החברתי. תל אביב: עם עובד, ע"מ 101-112.

קריאת רשות:

משוניס, גיון ג'. 1998. סוציולוגיה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 346-376, 450-477.

10. קבוצות וריבוד חברתי (2.1.15)

קריאת חובה:

קרומר-נבו, מיכל, מלכה מני וסטס מרדכיב. 2013. "השירות הצבאי של חיילים וחיילות יוצאי קווקז: "כרטיס כניסה" לחברה הישראלית או שעתוק אתנו-מעמדי?". *סוציולוגיה ישראלית* יד(2): 313-338.

קריאת רשות:

משוניס, גיון ג'. 1998. *סוציולוגיה*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 174-176, ע"מ 200-222.

11. אתניות, גזע ורב תרבותיות (9.1)

*הגשת דו"ח קריאה 3

קריאת חובה:

כוזם, עזיזה. 1999. "תרבות מערבית, תיוג אתני וסגירות חברתית: הרקע לאי השוויון האתני בישראל". *סוציולוגיה ישראלית* 1(2): 385-428.

קריאת רשות:

משוניס, גיון ג'. 1998. *סוציולוגיה*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 232-248.

12. דתיות וחילוניות (16.1)

קריאת חובה:

אנגלברג, ארי ונורית נוביס-דויטש. 2010. "הסרת הקסם מהאהבה הרומנטית והשבתו לחיק המשפחה: ספרי הדרכה דתיים לזוגיות בהתמודדות עם "אתגרי תרבות המערב". *סוציולוגיה ישראלית* יב(1): 111-134.

קריאת רשות

גודמן, יהודה ויוסי יונה. 2004. "מבוא: דתיות וחילוניות בישראל - אפשרויות מבט אחרות", בתוך: גודמן, יהודה ויוסי יונה (עורכים). *מערבולת הזהויות – דיון ביקורתי בדתיות ובחילוניות בישראל*. ירושלים: מכון ון-ליר והקיבוץ המאוחד, ע"מ 9-45.

13. סיכום הקורס (23.1)